NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 12 päivänä heinäkuuta 2011,

Romanian vuoden 2011 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä vuosia 2010-2014 koskevaa Romanian tarkistettua lähentymisohjelmaa koskevan neuvoston lausunnon antamisesta

(2011/C 216/03)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ([1]) ja erityisesti sen 9 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvosto hyväksyi 6 päivänä toukokuuta 2009 päätöksen 2009/459/EY ([2]), jolla Romanialle myönnettiin keskipitkän ajan rahoitustukea kolmeksi vuodeksi perussopimuksen 143 artiklan nojalla. Tuohon päätökseen liittyvässä, 23 päivänä kesäkuuta 2009 allekirjoitetussa yhteisymmärryspöytäkirjassa ja sen myöhemmissä täydennysosissa vahvistetaan ne talouspoliittiset ehdot, joiden perusteella rahoitustukea myönnettiin. Päätöstä 2009/459/EY muutettiin 16 päivänä maaliskuuta 2010 päätöksellä 2010/183/EU ([3]). Romania on pannut ohjelman menestyksekkäästi täytäntöön, ja koska vaihtotasetta on osittain mukautettu Romanian tuote- ja työmarkkinoilla edelleen esiintyvien rakenteellisten heikkouksien seurauksena, mistä aiheutuu herkkyyttä kansainvälisille hintahäiriöille, neuvosto hyväksyi 12 päivänä toukokuuta 2011 päätöksen 2011/288/EU ([4]) EU:n keskipitkän ajan ennalta varautuvan rahoitustuen myöntämisestä Romanialle kolmeksi vuodeksi perussopimuksen 143 artiklan mukaisesti. Tähän liittyvä yhteisymmärryspöytäkirja allekirjoitettiin 29 päivänä kesäkuuta 2011.

(2) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020-strategia, joka perustuu talouspolitiikan koordinoinnin tehostamiseen. Strategia keskittyy avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopan kestävän kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyn lisäämiseksi.

(3) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen ([5]) jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista, jotka yhdessä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehotettiin ottamaan yhdennetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

(4) Komissio hyväksyi 12 päivänä tammikuuta 2011 ensimmäisen vuotuisen kasvuselvityksen, joka tarkoitti uuden talouden ohjauksen ja hallinnan jakson alkua EU:ssa ja ensimmäistä politiikan yhdennetyn etukäteiskoordinoinnin EU-ohjausjaksoa, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa.

(5) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25 päivänä maaliskuuta 2011 julkisen talouden vakauttamisen ja rakenneuudistuksen painopisteet (jotka ovat 15 päivänä helmikuuta ja 7 päivänä maaliskuuta 2011 annettujen neuvoston päätelmien ja komission vuotuisen kasvuselvityksen mukaisia). Se korosti, että etusijalle on asetettava talousarvioiden tervehdyttäminen ja julkisen talouden kestävyyden palauttaminen, työttömyyden vähentäminen työmarkkinauudistusten avulla sekä uudet kasvua edistävät toimet. Se kehotti kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan näihin painopisteisiin perustuvia konkreettisia toimenpiteitä, jotka sisällytetään niiden vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.

(6) Lisäksi Eurooppa-neuvosto kehotti 25 päivänä maaliskuuta 2011 Euro Plus -sopimukseen osallistuvia jäsenvaltioita esittämään sitoumuksensa riittävän ajoissa, jotta ne voidaan sisällyttää vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.

(7) Romania toimitti 2 päivänä toukokuuta 2011 vuosia 2011–2014 koskevan vuoden 2011 tarkistetun lähentymisohjelmansa sekä vuoden 2011 kansallisen uudistusohjelmansa. Näitä kahta ohjelmaa on arvioitu samaan aikaan.

([1]) EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) EUVL L 150, 13.6.2009, s. 8.
([3]) EUVL L 83, 30.3.2010, s. 19.
([4]) EUVL L 132, 19.5.2011, s. 15.

([5]) Pidetään vuonna 2011 voimassa 19 päivänä toukokuuta 2011 annetulla neuvoston päätöksellä 2011/308/EU jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista (EUVL L 138, 26.5.2011, s. 56).

(8) Romanian talous kasvoi vuosina 2002–2008 vahvasti ja sen reaalinen BKT kasvoi keskimäärin 6,3 prosenttia, mikä ylittää sen kasvupotentiaalin tason. Talouskasvua vauhditti pääosin kotimainen kysyntä, sillä vahva luottojen ja palkkojen kehitys edisti yksityistä kulutusta ja investointeja. Kasvua edistivät myös ulkomaille suuntautuneet pääomavirrat, mikä johti talouden ylikuumenemiseen sekä kestämättömään ulkoiseen ja julkisen talouden epätasapainoon. Vaihtotaseen alijäämä oli vuonna 2007 peräti 13,4 prosenttia suhteessa BKT:hen ja pieneni vuonna 2008 vain hieman, 11,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission viimeisimmän pitkän aikavälin kestävyyttä koskevan arvion mukaan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyteen kohdistuvat riskit näyttävät olevan suuria. Tässä arviossa ei ole kuitenkaan otettu huomioon vuonna 2010 toteutettuja laajoja eläkeuudistusta koskevia toimenpiteitä, jotka ovat huomattavasti parantaneet Romanian eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä. Ulkoista luotonottoa vauhditti myötäsyklinen finanssipolitiikka, ja vuonna 2008 kokonaisalijäämä kasvoi 5,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun se vuonna 2005 oli ollut 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä johtui toistuvista julkisen talouden tavoitteista poikkeamisista erityisesti juoksevien menojen suhteen. Finanssikriisi ja sitä seurannut maailmanlaajuinen laskusuhdanne lisäsivät sijoittajien haluttomuutta ottaa riskejä, minkä vuoksi Romaniaan suuntautuvat pääomavirrat supistuivat merkittävästi. Työmarkkinoille osallistuminen ei noussut, vaikka talouden olosuhteet olivat suotuisat, ja työllisyysaste muuttui kasvuvuosina hyvin vähän. Talouden laskusuhdanteen vuoksi työllisyysaste laski vuoteen 2010 mennessä 63,3 prosenttiin ja työttömyysaste kasvoi 7,3 prosenttiin, kun se vuonna 2008 oli ollut 5,8 prosenttia. Työttömyys on edelleen erityisen korkea haavoittuvien ryhmien kuten romaniväestön keskuudessa. Näistä syistä Romanian viranomaiset pyysivät akuuttien rahoitustarpeiden vuoksi kansainvälistä rahoitustukea sekä EU:n rahoitustukea toukokuussa 2009.

(9) EU:n ja IMF:n rahoitustukiohjelma pantiin menestyksekkäästi täytäntöön, ja näiden myönteisten saavutusten lujittamiseksi viranomaisten kanssa neuvoteltiin ennalta varautuva EU–IMF-ohjelma vuosiksi 2011–2013. Uudessa ohjelmassa jatketaan vuosien 2009–2011 ohjelmassa aloitettua julkisen talouden vakauttamista, julkisen talouden ohjausjärjestelmän uudistamista ja rahoitusjärjestelmän vakauden säilyttämistä. Lisäksi selkeänä painopisteenä on (energia- ja liikennealan) tuotemarkkinoiden ja työmarkkinoiden rakenteellinen uudistaminen, joka on tarpeen Romanian kasvupotentiaalin vapauttamiseksi, työpaikkojen luomiseksi ja EU:n rahastojen käytön tehostamiseksi. Romania voi edelleen saavuttaa maksuperusteiseen alijäämään liittyvän tavoitteensa, joka vuonna 2011 on 4,4 prosenttia suhteessa BKT:hen (EKT-perusteisesti alle 5 prosenttia). Tämä olisi riittävä pohja sille, että saavutetaan vuoden 2012 alijäämätavoite, alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen, vaikka komission yksiköiden kevään 2011 ennusteen mukaan voidaan tarvita lisätoimenpiteitä. Viranomaiset ovat myös toteuttaneet toimenpiteitä uuden ohjelman rakenneuudistustavoitteiden saavuttamiseksi ja pyrkineet edelleen pitämään yllä talouden vakautta.

(10) Neuvosto katsoo asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen tarkistetun lähentymisohjelman arvioinnin perusteella, että julkisen talouden ennusteiden perustana olevat makrotalouden oletukset ovat uskottavia. Lähentymisohjelmalla pyritään korjaamaan liiallinen alijäämä neuvoston 16 päivänä helmikuuta 2010 antamassa suosituksessaan asettamaan vuoden 2012 määräaikaan mennessä. Ohjelmalla tähdätään kokonaisalijäämän korjaamiseen neuvoston 16 päivänä helmikuuta 201 antamassa suosituksessa asettamaan määräaikaan eli vuoteen 2012 mennessä. Ohjelman tavoitteena on kokonaisalijäämä, joka on 2,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2013 ja 2,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2014, jolloin suunniteltu vakauttaminen on pääosin menoperusteista. Komission yksiköt ovat laskeneet rakenteellisen rahoitusaseman uudelleen, ja tämän mukaan keskipitkän aikavälin tavoitetta ei saavuteta ohjelmakaudella. Vakauttamisstrategia vaikuttaa painottuvan ohjelmakauden alkuun, ja rakenteelliset parannukset keskittyvät vuosiin 2011 ja 2012. Sen sijaan vuosina 2013 ja 2014 rakenteellinen rahoitusasema ei kohene. Suunniteltu alijäämän kehittyminen vuosina 2011 ja 2012 on asianmukainen, muttei vuosina 2013 ja 2014. Julkisen talouden tavoitteiden pääriskit liittyvät täytäntöönpanoriskeihin, valtionyhtiöiden maksurästeihin, jotka aiheuttavat merkittävän vastuusitoumuksen talousarvioon, sekä komission (Eurostatin) esittämiin varaumiin, jotka koskevat liiallista alijäämää koskevan menettelyn mukaista Romanian ilmoitusta ([1]). Viimeksi mainittu huomioiden Romania on sitoutunut antamaan etusijan julkisen talouden tilastojen keruun parantamiselle kansallisessa tilastolaitoksessa ESA 95:n puitteissa.

(11) Romania on antanut Euro Plus -sopimuksen nojalla tehdyt sitoumuksensa kansallisessa uudistusohjelmassaan ja lähentymisohjelmassaan, jotka toimitettiin 2 päivänä toukokuuta 2011. Suurin osa näistä sitoumuksista on jo pantu täytäntöön tai niitä pannaan parhaillaan täytäntöön osana keskipitkää rahoitusapuohjelmaa ja niillä pystytään laajalti vastaamaan mainitun sopimuksen nojalla esille tuleviin olemassa oleviin haasteisiin.

(12) Komissio on arvioinut lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä Euro Plus -sopimuksen nojalla tehdyt sitoumukset. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Romanian kestävän finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta. Lisäksi se on arvioinut, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n talouden ohjausta ja hallintaa on tarpeen tehostaa kokonaisuudessaan antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

([1]) Eurostat on esittänyt varaumia Romanian liiallista alijäämää koskevien tietojen laadusta, seuraavista syistä:
i) epävarmuus eräiden julkisten yritysten vaikutuksesta julkisen talouden alijäämään,
ii) raportointi muihin saataviin tai velkoihin liittyvistä ESA95-luokista,
iii) joidenkin rahoitustointen luonne ja vaikutus sekä
iv) hallituksen sisäisten rahavirtojen vakauttaminen.

(13) Neuvosto on tutkinut Romanian tarkistetun vuoden 2011 lähentymisohjelman edellä esitetyn arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 7 kohdan nojalla 16 päivänä helmikuuta 2010 annetun neuvoston suosituksen. Neuvoston lausunto [1] on otettu huomioon jäljempänä esitetyssä suosituksessa. Neuvosto on tutkinut Romanian kansallisen uudistusohjelman ottaen huomioon 25 päivänä maaliskuuta 2011 hyväksytyt Eurooppa-neuvoston päätelmät,

SUOSITTAA, että Romania

panee täytäntöön päätöksessä 2009/459/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2010/183/EU, säädetyt toimenpiteet yhdessä niiden päätöksessä 2011/288/EU säädettyjen toimenpiteiden kanssa, jotka on määritelty tarkemmin 23 päivänä kesäkuuta 2009 tehdyssä yhteisymmärryspöytäkirjassa ja sen myöhemmissä täydennyksissä sekä 29 päivänä kesäkuuta 2011 tehdyssä yhteisymmärryspöytäkirjassa ja sen myöhemmissä täydennyksissä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2011.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
J. VINCENT-ROSTOWSKI

[1] Lausunto, jota tarkoitetaan asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 3 kohdassa.